

Zinzendorf évforduló (1700–2000)

Nikolaus Ludwig Zinzendorf (1700–1760)

Erika Geiger (német) író tollából életrajzok jelentek meg „Nikolaus Ludwig Zinzendorf gróf” („Nikolaus Ludwig Graf von Zinzendorf”) és „Erdmuth Dorothea Zinzendorf grófnő” („Erdmuth Dorothea Gräfin von Zinzendorf”) címen, hitelesen ábrázolva a portréfényképes, zsebalakú kiadványokban a küllemében és lelkiében egyaránt kiváló Zinzendorf gróf és a kedves, renaissance-szépségű hitves életútját, akik nyomot hagytak maguk mögött az egyháztörténelemben.

Idézzük a könyvajánlások szövegét:

„N. L. Zinzendorf gróf élettörténete

A zseniális és ellentmondásokkal teljes ember nemcsak alapítója, vezére is volt a Herrnhuti Testvér-mozgalomnak, a korai pietizmus magával ragadó és üde kibontakozásának. Zinzendorf volt ő, Isten küldötte. Felhagyott a főrendűeknek kijelölt életpályával, hogy egyéni életútját járja – az utat Istenel.”

Erdmuth Dorothea grófnőről pedig:

„Mennei hercegnőnk – ahogyan Zinzendorf a feleségét nevezte –, aki tetterős, gondos segítőtárs volt oldalán, Szászországból száműzve és a helyi, herrnhuti előkelő hölgyek által mellőzve, az induló közösség anyjává lett, Örömben és búban megpróbált mély hite, amely példát adott a Testvér-mozgalomnak, az Erdmuth-írta énekszövegekben él tovább.¹ A mélyen megindító írás nem szokványos asszony életrajza.”

Végül *Peter Zimmerling*: „N. L. Zinzendorf gróf és a Herrnhuti Testvér-mozgalom” („Nikolaus Ludwig Graf von Zinzendorf und die Herrnhuter Brüdergemeine”) című könyvében a mozgalom történetét, szellemiségét és teológiáját taglalja.

Megjegyzés:

Baptista közösségünk számos gyülekezeti éneke Zinzendorf-szerzőségű.

V.ö.: „A hit hangjai” Budapest, 1960.

Nikolaus Ludwig von Zinzendorf: HH: 173, 205, 214, 221, 248, 271, 276, 277,

Erdmuth Dorothea von Zinzendorf: HH: 313. Ő azonban nem Zinzendorf grófné, hanem az anyáéval azonos keresztnévű leányuk volt. Mindhárman írtak tehát énekszövegeket.

„Entscheidung”

Ford.: U. E.

Szegedi Irén (1917–2000)

Keresztneve a görög ειρηνη – „békesség” szó hordozója, s volt békessége, „Békesség Istenő!”¹

Édesapja, *Szegedi* (Weber) *György*, a Magyar Királyi Államvasutak alkalmazottjaként élt Erdélyben az 1910-es években, mivel írt, olvasott, beszélt németül és románul is. A gimnáziumi városhoz, Petrozsényhoz közel, Krivádián laktak ekkor.² Itt született a kedves, egészséges leánygyermek, 1917 márciusában.

Az első világháború nem kímélte az idilli kis települést sem, menekülésre kényszerítve a családfőt, akinek még szeretett hitvesét is el kellett temetnie kongó lélekharang hangjainál: a betegségben elhunyt Mária asszony ugyanis katolikus felekezetű volt. Sírkövet is állíttatott neki, a még mindig jól olvasható vésettél: „Itt nyugszik Szegedi Györgyné szül. Kotroczó Mária (1885–1918). – Irénke nem ismerhette az édesanyját.

Szegedi György árváival, s teljes vagytonvesztéssel érkezett Rákoskeresztúrra. Nevelőanyát később *Szivák Juliana* baptista hajadon személyében kaptak, aki „Szavlati könyv”-et szerzett „Vallásos leányok számára” kézírással, „Irsán, 1912-ben”.³

A család a nehézségek után az 1930-as években már polgári jómódban élt, annak minden külső jegyével: Mercedes tehergépkocsi, külföldi tanulmányút, túrakerékpárok, Continental írógép stb.

A gyermekek polgári iskolába jártak, ahol jól elsajátították a német nyelvet, mehettek külföldi útra, teológiára, hogy építész, lelkész, német nevelőnő vagy tisztviselőnő váljék belőlük.

Szegedi György még Aradon, 1921-ben baptizált *Bordás István* missziómunkás által.

Később a Baptista Hitközség Jótékonyügyi Bizottságában végzett megbecsült munkát a szeretetintézmények hatáskörében. Azzal a Mercedes gépkocsival sok adományt juttatott el a Budapesti Baptista Árvaházba, névtelenül, a sajátjából.⁴

Irénke 1931-ben fejezte be polgári iskolai tanulmányait. A Rákosligeten június 18-án tartott évfázaron „... példás magaviselete és kiváló előmenetele jutalmául” a „Leányok tükre – Nagy magyar nők élete” c. könyvet vehette át, az iskolaigazgató, *Apagy* *András* aláírásával és pecséttel ellátva.⁵ Vajon az igazgató-tanító felismerte a kisleány gazdag lelki világát, karakterének erős, belső tartóoszlopait, amelyek az élet zűrzavarai, a politikai viharok és a tanítások különböző szele közepette is megőrizték egészséges szellemiségét, feddhetetlen erkölcsét, istenhitét?

Alámerítkezésére 1934. május 21-én került sor Rákoscsabán. A keresztségi szertartást *Fodor Lajos* lelkimunkás végezte.

1936-ban Hamburgba utazott. A „Siloah” Diakonisszaotthonban töltött egy esztendőt.⁶

Még láthatta Helgolandot, a kedvelt kirándulólhelyet, az „...Északi-tengerből földöntúli tüneményként kiemelkedő vörös homokkőszirtet”.⁷

Az 1938-as esztendő első felében a hamburgi „Elisabeth-Krankenhaus”-ban dolgozott. Amint az a főnőkasszony véleményezéséből kitűnik, közmegelegedésre.⁸

Tapasztalatait kamatoztatta, talentumát forgatta. Éber volt. Mécseséből sohasem fogyott ki az olaj. Adakozott, úrvacsorázott – sokakért imádkozott.

Levezetett, fordított.

Edith Weinmann-nal, volt hamburgi társnőjével (később *Frau Schmidt*) hűen figyelemmel kísérték egymás életútját. (Ünnepnapra üdvözlőlapok, levélváltások, eljegyzési kártya.) Irénke részéről az utolsó válaszlevelet már unokahúga, dr. *Bukovszkyné Szegedi Viola* írta – a halálhírről.

Baráti viszonyban volt *Kárász Izabella* költőnővel.

Hagyatékában a hollóházi vázácskák, tégelyek, monogramos keszkenők és névjegyek között, a monacoi képeslapok mellett, amelyeket *Steiner József*, a Monte Carlo-i Rádió, vallásos adó magyar nyelvű szekciójának direktora küldött, ott szerénykedett Bella eddigi ismeretlen két köszöntője is karácsonyra, húsvétra.⁹⁻¹¹

Főként a „Der Herr ist nahe”, „Die gute Saat”, „Wort und Geist” c. áhitatos könyvekből fordított magyar nyelvre, hogy a „Békehímők” szerkesztőségének rendelkezésére bocsássa azokat közlésre, vagy szolgálatban álló lelkipásztorok részére, felhasználás végett. A napi buzdításokat tartalmazó kiadványokat (30 darab) egyéb irathagyatékkal, átadtuk az egyház Levéltárának, míg kézikönyvtárának vallásos témájú köteteit, szám szerint 90 darabot, Tahí üdülő gondnokságának, a tervezett tábort könyvtár megalapítása céljából.

Bibliák, konkordanciák, *Herczeg Ferenc* diszkutációs könyvei, Betkó és Kárász verseskötetek, Luther- és Bach-életrajzok, Thomas Mann írása, Dante „Komédiá”-ja (Babits Mihály fordításában), Zs. Tüdös Klára életrajzi kézirat (1971-ből), karénekesek, névnyomatos „A hit hangjai” sorában két példányt is őrzött „A temető csendje” c. kiadványból.¹¹ Noha tanult kereskedelmi ismereteket és könyvelést, valamint gyors- és gépirást (dr. Radnai Béla kurzusa szerint) 1944 után, amikor a rendszer fundamentumáig lerombolt több társadalmi osztályt – a polgárságét is – a nehezebb években a Fővárosi Temetkezési Intézet kertészetében dolgozott, az Új Köztemetőben. Példásan, mert kitüntették. Innét tehát, hogy impresszionálta „A temető csendje”, amely most már öncki is része, ott pihen.^{12, 13, 14}

A kétéves korú gyermek első MÁV-igazolványához vett fényképet polgári iskolai tablókép, hamburgi intézeti, galyatetői, dresdai, bécsi, egri kirándulási, verőfényes hangulatú családi, gyülekezeti jubileumi, volt kollegák találkozásán készült felvételek követték. Közöttük is jeleskedik egy „Angyalok Rákoshegyen” címet viselhetné a 10 főnyi angyalruhásról, 1943-ban vagy 44-ben fényképezett csoportkép, zsúfolt beállításban, háttérben fenyőfával, a kezekben zöld ágacsokkal, a Ruppl és Szegedi kislányok, Baranyay Mihály lelkipásztor, teológiai tanár leánya, a szép Fejér Tabea és bájos, cárt húgocskája, Márta és mások.

„Valahol Oroszországban...” akkor már állt a front, Magyarország pedig, s azon belül kis közösségünk, egy végleg lezáruló kor küszöbét készült átlépni, mégis, akkor ott

Rákoshegyen, azon a boldog karácsonyesten, örömmel beteltem, abban a kicsiny bibliás gyülekezetben hitték az angyalokat.¹⁵

„De aki mindvégig állhatatos marad, az idvezül” – tanította Jézus.¹⁶

Szegedi Irén testvérünk mindvégig állhatatos maradt. Hisszük, üdvözült.

Jegyzet:

(1) *Reményik Sándor*: „Békesség Istentől” („Istenes Énekek”. Királyhágómelléki Református Egyházkerület kiadása, Nagyvárad, 1939)

(2) Petrozsény (Hunyad vm. gimnáziumában érettségizett *Kemény Arthur* (1896–1938). 1918–1922-ben a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen tanult. A budapesti Baptista Teológiai Szemináriumban oktatott.

(3) A mezőtelegi születésű *Szivák Juliska* (1879–1959) így és ehhez hasonlóan verselt:

„Isten hatalma evangéliom
Te tiszta fehér lilium
Csak rád nézek könyörgve, hűn
Nem ejt meg, nem szennyez be bűn.”

(4) Szegedi György (1879–1959) 219–302 számú, Baptista Hitközség – Budapest pecsétjével ellátott arcképes igazolványa

(5) Beniczkyné Bajza Lenke írása Szilágyi Erzsébet, Lorántffy Zsuzsanna, Széchy Mária, Zrínyi Ilona, Mária Terézia uralkodónő és öfelsege I. Ferenc József császár neje, a bajor Erzsébet hercegnő életéről, Demeczkyne Wolf Irma finomvonalú rajzaival. (Lampel R.T. Könyvkiadó vállalat, Budapest)

„Polgári Leányiskolai Bizonyítvány” (Rákosliget közs. Horthy Miklós Polgári Leányiskola)

(6) „Zeugnis” Diakonissenhaus „Siloah” E.V. (Hamburg, 30 Oktober 1937.) (7) „Hamburg – Das Tor zur Welt – Ein Bildbuch” (Verlag Broschek and Co.)

„Wie eine unirdische Erscheinung taucht Helgolands roter Sandsteinfelsen aus den Wogen der Nordsee” – írták a Helgolandraól készített légifelvétel alá a képes útikönyvben, amelyet Irénke hazahozott s megőrzött 1937-ből, amikor az intézettel hajókirándulást tettek a szigetre. A 0,7 négyzetkilométer területű tarka homokkő-tömböt a hitleri hadműveletek részeként felrobbantották 1945-ben. Azóta eltűnt a térképekről.

(8) „Zeugnis” (Elisabeth-Krankenhaus E.V.)

„Fräulein Szegedi war sehr fleissig, umsichtig und zeigte für alles Interesse. Wir waren mit ihren Leistungen voll zufrieden.” usw. – Katherina Bruns, Oberin (Hamburg, 2. 8. 38.)

(9) Transworld Radio – Monte Carlo

Szegedi Ferencné sz. Steiner Ida, az emlékezetes lelkesedés, Jozsó nővére, nemcsak sógornője, lelki támasza is volt az elhunytak. Halálukban is közel maradtak egymáshoz. Egyikük ez év áprilisában, másikuk június hóban hunyt el.

(10, 11) *Kárász Izabella* közöletlen nyolcsorosai:

„1982. dec. 24-re
Iréнке
Rózsika

Mikor harangszó csendül
S a csillagok kigyúlnak
S az égből fénylő szárnyal
A szobákba behullnak,
S arcotok kisimítja
Gondotokat elúzi,
Szíveteket a csendben
Kedvesen összefűzi,
Gondoljatok majd én rám
Én is gondolok rátok
És
BOLDOG, KEDVES, BÉKÉS
SZÉP KARÁCSONYT KIVÁNOK!!!

szeretettel

Bella”

„1978 Húsvét
Irénkémhez

Tapsifüles Kicsi Nyuszi
Ide-oda nézett

És meglátott aranyos kis
Irénkém ám téged!
Egyet gondolt kettőt ugrott
És máris itt termett
Vedd szívesen tőle ezt az
Apró kis figyelmet.”

Szeretettel: Bella”

(12) „Végbizonyítvány” (Kereskedelmi Szaktanfolyam, Budapest, 1940. október 1.–1941. február 28., a Baross szövetség szervezésében. (A szaktanfolyam értesítőjét nyomtatásban Krisch Jenő igazgató tette közzé. Kiadta a tanfolyam igazgatósága, Budapest VIII. Vas u. 11.)

(13) Dr. Radó Dezső: „A temető csendje” (Budapest, 1987) Riportok és meditációk a temetkezésről, nevesebb személyek sírmlékének fotóival, köztük a közismert „Fű” feliratúéval.

(14) „Kiváló dolgozó” (Éremkitüntetés, 1968. X. 5.)

(15) Karády Katalin énekesnő híres, háborús dala.

(16) Máté írása szerinti evangélium 24:13. (Károli Gáspár fordítása – Átdolgozott kiadás – Brit és Külföldi Bibliatársulat, 1911.)

U. E.

KIADÓI KÖZLEMÉNY

Felhívjuk tisztelt Előfizetőink és minden Olvasónk figyelmét, hogy a SZOLGATÁRS lelkeszi szakfolyóirat 2001-től negyedévenként — reményeink szerint — pontosan fog megjelenni. Mindent megteszünk azért, hogy olvasóink rendszeresen, minden negyedév végén kézhez vehessék a lapot.

Előfizetéseket a Magyarországi Baptista Egyház 11706016-20213558-as számú folyószámlájára lehet befizetni. Külföldi előfizetőinktől a postaköltség megtérítését is kérjük, mert a lap önköltségi áron kapható.

2001-től egy szám ára 500,- Ft, egyévi előfizetési díj: 2000,- Ft lesz. Előfizetéssel kapcsolatos információ a 352-99-93/172-es telefonszámon kapható.